

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2391/23
10.5.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Светлане Павић и др Драгице Попеску, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Богосав Самарцић, адвокат из Београда, ул. Ивана Ђаје бр. 19, против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Горан Дошен, адвокат из Београда, ул. Молерова бр.74, ради чинидбе, вредност спора 50.000 евра, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П бр. 17117/18 од 23.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 10.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П бр. 17117/18 од 23.01.2023. године, у делу става првог изреке којим је обавезан тужени-противтужилац да тужиоцу-противтуженом на име стицања без основа исплати износ од 17.000 евра, ставу другом, четвртом и петом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 17117/18 од 23.01.2023. године у преосталом делу става првог изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени-противтужилац ББ да тужиоцу-противтуженом АА досуђени износ главног дуга од 17.000 евра исплати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са каматом на тај износ за период од 01.02.2008. године, па до 25.12.2012. године по стопи Европске централне банке, а почев од 25.12.2012. године са законском затезном каматом, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца-противтуженог, па је обавезан тужени-противтужилац да тужиоцу-противтуженом на име стицања без основа исплати износ од 17.000 евра у динарској противвредности, са каматом обрачунатом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање, увећане за 8% поена почев од 01.02.2008. године па до 25.12.2012. године и са законском затезном каматом почев од 26.12.2012. године, па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу на дан исплате, у року од 15 дана. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име стицања без основа преко досуђеног износа од 17.000 евра до тражених 48.000 евра и то за износ од још 31.000 евра, са каматом обрачунатом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена и то почев од 01.02.2007. године, па до 25.12.2012. године, а од 26.12.2012. године па до коначне исплате са законском затезном каматом у складу са Законом о затезној камати, све у динарској противвредности по средњем курсу на дан исплате, као и камату обрачунату на годишњем нивоу, у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена, почев од 01.02.2007. до 31.01.2008. године, на износ ближе описан у ставу првом изреке пресуде, у року од 15 дана, као неоснован. Ставом трећим изреке, одлучено је да је тужба тужиоца-противтуженог повучена у делу у коме је тражио да се обавезе тужени да са њим закључи уговор о купопродаји непокретности-стана, у ул. ..., у приземљу површине 53 м², двособан по структури, обележен бројем ..., изграђен на кат.парцели бр. ..., ..., уписаним у ЗКУЛ ... КО... и ... уписаној у ЗКУЛ ... КО ..., што уколико не учини ова пресуда има служити као основ за упис права својине код надлежног РГЗ СКН Београд, као и да се обавезе тужилац да у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде уплати у депозит Вишег суда у Београду износ од 2.000 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на име преосталог износа купопродајне цене за продају наведеног стана и да се обавезе тужени да преда овај стан у несметан посед тужиоцу. Ставом четвртим изреке усвојен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца па је утврђено да је ништав предуговор о купопродаји непокретности, оверен пред Основним судом у Пожеги дана 01.02.2007. године под Ов. бр. 254/07, закључен између ББ као продавца и АА као купца и да не производи никакво правно дејство, што је тужилац- противтужени дужан признати и трпети. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде странке су благовремено изјавиле жалбе из чије садржине произлази да тужилац-противтужени исту побија у ставу другом, четвртм и петом изреке, а тужени у ставу првом и петом изреке из свих законом прописаних разлога.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у побијајућем делу у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11 са свим изменама и допунама) и оценио да жалба тужиоца-противтуженог није основана, док је жалба туженог-противтужиоца делимично основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд као другостепени, пази по службеној дужности, нити другим повредама поступка које би биле битне. Изрека пресуде је јасна и разумљива, не противречни себи ни разлозима датим у њој, у пресуди је наведено довољно разлога о свим битним чињеницама, па се њена правилност и законитост могу испитати, због чега се неосновано жалбама парничних странака указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12 наведене законске одредбе.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац-противтужени је са туженим-противтужиоцем дана 01.02.2007. године закључио предуговор о купопродаји непокретности, оверен пред Општинским судом у Пожеги под Ов бр. 254/07. Предмет овог предуговора је била купопродаја непокретности, стана у ... за купопродајну цену од 50.000 евра, те да је истим уговорен износ капаре од 48.000 евра (20.000,00 + 28.000), који износ је тужилац исплатио туженом у целости, уз договор странака да ће се пренос права својине на истом стану извршити по исплати купопродајне цене, а најкасније до 31.01.2008. године. Између странака није закључен уговор о купопродаји, а предуговор од 01.02.2007. године представљао је симуловани правни посао ради обезбеђења позајмице, те да је тужени-противтужилац вратио тужиоцу-противтуженом део дуга и то предајом два аутомобила марке BMW X5 и Audio A6 за који је обрачунат износ дуга од укупно 21.000 евра (10.000 + 11.000 евра) и сукцесивним исплатама у кешу у износу од укупно 10.000 евра, лично и преко сведока ВВ и ГГ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца-противтуженог делимично основан, имајући у виду да је између парничних странака закључен усмени уговор о зајму у износу од 48.000 евра, при чему је суд прихватио једини писмени доказ у којем је означен износ зајма, те да је закључени предуговор о купопродаји представљао средство обезбеђења наведеног зајма, да исти није закључен у циљу куповине стана, да тужилац никада није ушао у посед стана, нити је дошло до закључења уговора о купопродаји. Имајући у виду да је тужени вратио тужиоцу износ од 31.000 евра на име зајма, првостепени суд је оценио да износ преосталог дуга износи 17.000 евра, због чега је одлучио као у ставу првом и другом изреке пресуде. На досуђени износ главног дуга суд је тужиоцу- противтуженом досудио законску затезну камату почев од дана доспећа дуга 01.02.2008. године, све сагласно одредбама члана 277, 324 ЗОО и члана 4 Закона о затезној камати.

Одлучујући о противтужном захтеву туженог-противтужиоца, а којим је тражено утврђење ништавости предуговора о купопродаји првостепени суд сматра да је у смислу одредбе члана 66 ЗОО исти основан, имајући у виду да међу странкама није закључен предуговор о купопродаји непокретности већ је исти закључен у циљу

обезбеђења потраживања тужиоца, због чега исти не производи правно дејства, при чему важи дисимуловани уговор о зајму којим се тужени усмено обавезао да тужиоцу врати износ дуга од 48.000 евра у року од годину дана, што је делимично и учинио, па је одлучено као у ставу четвртом изреке.

Оцењујући наводе жалбе парничних странака, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, имајући у виду да је између парничних странака закључен усмени уговор о зајму за износ од 48.000 евра, да је тужени-противтужилац вратио тужиоцу-противтуженом износ од 31.000 евра и то делом враћањем позајмице, а делом предајом ствари-аутомобила, то и по налажењу Апелационог суда правилан је закључак првостепеног суда да је тужени-противтужилац у обавези да тужиоцу-противтуженом врати преостали износ дуга од 17.000 евра. Такође, и по налажењу Апелационог суда правилан је закључак првостепеног суда да је противтужбени захтев туженог основан, с обзиром да предуговор о купопродаји није закључен у циљу куповине стана, већ је исти закључен ради обезбеђења потраживања, због чега исти не производи правно дејство јер је супротан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима.

Због тога су неосновани наводи жалбе тужиоца-противтуженог да је првостепени суд без утемељења на било каквом доказу утврдио да је тужени тужиоцу вратио износ од 31.000 евра и то од дела зајма у износу од 48.000 евра и жалбе туженог-противтужиоца да је износ позајмице био 30.000 евра, те и о начину враћања позајмице, због чега је ожалбена пресуда неразумљива и не може се испитати. Наиме, према одредби члана 7 став 2 Закона о парничном поступку, суд утврђује све чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева. Према одредби члана 8 истог закона, суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучује које чињенице ће узети као доказане. Из овог произлази да Закон о парничном поступку прихвата слободну оцену доказа као једно од начела, које суду омогућује да одлучује на основу свог слободног уверења, али тако да то уверење мора произићи из савесне и брижљиве оцене доказа и резултата целокупног поступка. Слободно судијско уверење ограничено је изведеним доказима и оценом тих доказа, које мора да се креће у границама логичног размишљања и закључивања. Обавеза је суда да на одговарајући начин образложи како је и на који начин суд утврдио релевантне чињенице, јер слободна оцена доказа не дозвољава произвољност, арбитрарност и слободно закључивање, те да је суд у образложењу своје одлуке дужан да јасно изнесе на основу којих доказа је узео да су одређене чињенице истините или нису. Правилна оцена исказа странака и исказа сведока подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са исказима осталих саслушаних лица и другим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама, те да ли сведок има непосредних или посредних сазнања о догађају о коме сведочи, као и оцену општег утиска који сведок, односно странке остављају на суд приликом давања исказа. У конкретном случају, првостепени суд је оценио исказе парничних странака и сведока и дао њихову суштинску анализу, те делимично поклонио веру исказу тужиоца- противтуженог у делу да је туженом по

закљученом предуговору од 31.01.2007. године исплатио износ од 48.000 евра, да без обзира што је у предуговору наведено да је непокретност прегледао и упознао се у потпуности са квалитетом стана и да исти купује у виђеном стању, то није учинио и да никада није био у стану, да је тада зграда била у изградњи, да му стан није предат, као и да му је тужени обећавао да ће му вратити новац. Суд је делимично поклатио веру исказу туженог-противтужиоца у делу да је са тужиоцем-противтуженим дана 31.01.2007. године, закључио фиктивни предуговор о купопродаји, да се у конкретном случају радило о уговору о зајму, а да је предуговор о купопродаји представљао гаранцију да ће тужени тужиоцу вратити новац, да је тужени тужиоцу дао два аутомобила на име дуга и то "Audio А6" који је тужилац рачунао у вредности до 11.000 евра и "ВМХ 5" за који му је тужилац у замену дао "Мерцедес" и отписао део дуга од 10.000 евра, као и износ од 5.000 евра који му је лично дао тужени и износ од 2.000 и 3.000 евра које му је исплатио на руке преко невенчане супруге ВВ. Суд је поклатио веру исказима сведока ВВ и ГГ у делу да је између парничних странака постојао предуговор о купопродаји непокретности али да је исти направљен за позајмицу, а не за продају стана, те да су у име туженог више пута носили новац тужиоцу ради враћања зајма у износу од 1.000-3.000 евра, те да ни тужилац ни тужени нису желели да сачине признаницу о повраћају новца. Дакле, првостпени суд је у образложењу своје одлуке јасно изнео на основу којих доказа је узео да су одређене чињенице истините и на основу одредбе члана 8 ЗПП несумњиво утврдио да је туженом дат износ од 48.000 евра на име зајма, да је тужени вратио тужиоцу износ од 31.000 евра те да је износ преосталог дуга 17.000 евра.

Неосновани су наводи жалбе туженог-противтужиоца да је потраживање тужиоца-противтуженог застарело јер је тужба поднета након истека општег рока застарелости од десет година. Наиме, из стања у списима предмета произилази да тужени током првостепеног поступка није истакао приговор застарелости потраживања, те да имајући у виду садржину одредбе члана 372 ЗПП, тужени у жалби не може да истакне овај материјалноправни приговор.

Неосновани су и наводи жалбе туженог да се у конкретном случају ради о симулованом правном послу, позајмици са урачунатом каматом која три пута превазилази износ позајмице, да се ради о зеленашкој камати, те да је овај правни посао апсолутно ништав. У прилог ових навода сведочи и предуговор о купопродаји непокретности за који је суд правилно донео одлуку да је исти ништав и да не производи никакво правно дејство, па је и наводна позајмица апсолутно ништава, а уколико је и било неких позајмица између парничних странака, тужени- противтужилац је исту измирио. Наиме, одредбом члана 66 ЗОО, прописано је да привидан уговор нема дејство међу уговорним странама, али ако привидан уговор прикрива неки други уговор тај други важи ако су испуњени услови за његову правну ваљаност. Привидни правни посао постоји онда ако је изјава воље у сагласности са другом страном уговорницом дата само привидно. Привидан уговор нема дејство међу уговорним странама јер оне нису хтеле да тај уговор закључе, па се ни једна страна уговора не може позивати на његову пуноважност. Међутим, пошто се симулованим правним послом прикрива други правни посао, симуловани правни посао је ништав јер странке стварно нису хтеле оно што су изјавиле, што представља битан елемент сваког правног посла – тај посао је у ствари фиктиван, а за дисимулован важи правило да се његова

пуноважност просуђује према правилима која важе за тај посао.

Имајући у виду, да је између парничних странака закључен симуловани предуговор о купопродаји непокретности, те да права воља парничних странака није била да се закључи уговор о купопродаји, већ је исти закључен ради обезбеђења потраживања, то овај симуловани предуговор о купопродаји непокретности прикрива уговор о зајму који производи правно дејство, а којим се тужени обавезао да тужиоцу врати износ дуга од 48.000 евра у року од годину дана. Како је у првостепеном поступку несумњиво утврђено да је тужени вратио само део дуга тужиоцу у износу од 31.000 евра, то је тужени у обавези да тужиоцу врати преостали износ дуга од 17.000 евра. При томе, тужени у смислу одредбе члана 231 ЗПП до закључења главне расправе није пружио доказе за своју тврдњу да се ради о позајмици са урачунатом зеленашком каматом.

Правилна је и одлука о трошковима постука јер је донета правилном применом одредбе члана 153 став 2 ЗПП, због чега су неосновани наводи жалбе туженог да он има право на накнаду трошкова парничног поступка, с обзиром да је првостепени суд тужбени захтев само делимично усвојио, док је противтужбени захтев усвојио у целисти, имајући у виду да утврђење ништавости предуговора на шта се противтужбени захтев односи не оправдава досуђење трошкова поступка при околности да је он као тужени обавезан да на име зајма исплати тужиоцу износ од 17.000,00 евра са припадајућом каматом.

Како се ни другим наводима жалби парничних странака не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде у потврђујућем делу, то је овај суд на основу одредбе члана 390 ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, по налажењу овог суда првостепени суд је погрешно применио материјално право и то одредбу члана 395 ЗОО, којом одредбом је прописано да је дужник у обавези да досуђени износ главног дуга у страном валути и припадајућу камату исплати у динарској противредности по средњем курсу НБС, због чега је побијана пресуда у погледу те одлуке морала бити преиначена. Такође, и одлука о камати на досуђени износ главног дуга за период од 01.02.2008. године па до 25.12.2012. године, заснована је на погрешној примени материјалног права. Наиме, имајући у виду да је износ главног дуга изражен у еврима тужиоцу за период од 01.02.2008. године па до 25.12.2012. године не припада камата како је то досуђено у ставу првом изреке, већ камата по стопи коју одређује Европска централна банка за овај период, с обзиром да је Закон о затезној камати ("Службени гласник РС", бр. 119/12) ступио на снагу 25.12.2012. године, а надаље по наведеном закону, због чега је применом члана 394 тачка 4 ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Ставом трећим изреке у смислу одредбе члана 165 став 1 ЗПП, одбијен је захтев странака за накнаду трошкова другостепеног поступка и то због тога што тужилац-противтужени није успео у жалбеном поступку, док је успех туженог-противтужиоца био само незнатан, с обзиром да је преиначена само одлука о камати и то један период.

Председник већа-судија

Зорица Баковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић